

חנם

גם החג התברגן

מדינת ישראל נואמת משך עשרה חדשים בשנה על הצורך בהגברת פרויקט העבודה כדי להציל את הארץ ממלחיה, מהתמוטטות, מתהום איומה. משך חדשיים בשנה שובתים הנואמים, כמו כל שאר בני המדינה. אלה החדשים המוקדשים כזבח לאל הבטלנות: חודש של בטלנות מאורגנת בחודש ראש השנה, חודש שני בו מצטופפים תג הפסח, יום העצמאות והראשון למאי. ימי העבודה המעטים, ומסרתם העיקרית לתת לעובדים מכל הסוגים לנח ממאמצי ימי המנוחה.

תקופת הפסח היא התקופה בו בוחר חלק מטייבים בגוף האזרח הישראלי, ומשתלסט עליה התאמה לגודל האזרח התל-אביבי מבקר את דודו הירושלמי, שעה שאותו דוד מוצא לנכון לכבד בכיקורו את בן אחיו בתל-אביב. הקרבנות העיקריים הם אנשי המשקים, אשר בני העיר יורדים עליהם כארבה גם בשנים כתיקונם, וכארבה רעב בימי הצנע חסר-השמנת. אך רוב המשקים, למודי נסיון, דואגים מראש שמספר אורחיהם יוגבל, יכלול רק את אותם הקרובים והקרובות שאין דרך מנומסת להשאירם מחוץ לגדר המתנה. הקשישים שגדלו בארץ נאנחים, אבלים על הימים כשהנוער עוד היה נוער, נדד בארץ על רגליו ואופניו, ישן תחת כל עץ גבוה. אולם מספר הצעירים שסוג זה של בילוי הפסח היה קרוב ללכת למעט במרוצת השנים, הדלדל כמעט לגמרי. חג הפסח, כמו כמעט כל שאר אורחי ישראל, התברגן.

חינוך

לא רק על ניר קרן

„לא היתה לי כל שפה משותפת עם הפועלים בקבוצתי, או עם מנהל העבודה, אך במהרה למדתי מספר מלים שודיות שאפשרו לי להבין את ההוראות לעבודתי, כתב תיגוד הסכנין ורפאל ברגמן בדו"ח מספר לאיגוד הבינלאומי לחילופי סטודנטים להכשרה טכנית.

הסטודנט ברגמן הוא אחד מ-21 הישראליים שיצאו את הארץ לשם אימונים טכניים במקצועם, לפי סידור מיוחד במינו. עם הקצבת 10 לירות במטבע זר ומשכורת מלאה במקום עבודתו השתלם ברגמן, משך חדשיים בקיץ 1951, בהרכבת קרונות רכבת בבית-הרושת לקרונות במלמו השודית. הוא הוציא לפועל תכנית שבזמן לימודיו בטכניון כאן משורטטת על-גבי נייר קלף בלבד.

הדו"ח של ברגמן הוא רק צד אחד של המטבע החינוכי. מצדו השני מופיע דו"ח של סטודנט שודי, גוסטה לגסטורם שגשלה ל-בית-החרושת למלט נשר, חיפה, תמורת ברגמן. העידי לגסטורם: „עלי להודות שההכשרה בעבודה שקיבלתי בארצכם היא הטובה ביותר שקיבלתי מעודי!“

למכניון, זכות קדימה. גוסטה לגסטורם ורפאל ברגמן הם שניים מתוך 2400 הסטודנטים שהועברו מקצהו האחד של העיר לם לקצהו השני כדי להתמחות בהכשרה טכנית-מעשית כתוספת ללימודיהם התיאורטיים שרכשו בכחות הגבוהות של בתי-הספר המקצועיים בארצות-מוצאם.

לפני ארבע שנים נתכנסו בלונדון באי-כוחן האקדמיים של עשר ארצות, יסדו את איסטא (האיגוד הבינלאומי לחילופי סטודנטים טיכניים להכשרה טכנית). מאז הוחל בסיקור על החלופים שנערכו מדי קיץ כל שנה. ב-1950 נקבלה ישראל כמועמדת לחברות ואשתקד, בוועידה הרביעית של איסטא בה ייצגה ישראל על-ידי באי-כוח הטכניון, הפכה חברה מלאה.

השנה שאופת ישראל להכפיל את מנתה הועזמה, לשגר 40 סטודנטים, לפחות, שיי בחורו על-ידי ועדה כלי-ארצית של המוסדות הנוגעים בדבר, כשכוחות הקדימה לחניכי הסכנין מיוצאי הקורס השלישי והרביעי בגלל הכשרתם הטכנית.

נוער

למדתי לקח!

אלי שחורי, 21, הוכה באכזבה-חיים עמו קה אחד שנכשל בבחינות לטיים בגלל ליקוי קטן בראייה שגילה רופא חיל-האוויר המדקדק, עם דחיה זאת אבדה מטרת חייו של אלי גבה-הקומה, השנון והסיקח. הוא פשט את מדי צה"ל, שב לחיים האזרחיים ולמקצור עול החשמלאות. עליו לחזר לעצמו משרת „במקום“. אם לא יכול היה להפוך טייס, יצא, לפחות, את הא

רק, יתור את העולם לאורכו ולרוחבו. שעות עבודה נוספות רבות נרשמו בפני-קטן, כי לבצוע המטרה החדשה היה זקוק לכספים רבים, לא היה יכול להסתמך בעזרת אמר האלמנה ואחיו הגשוי.

לאחר מתחן הממושך של שעות העבודה חיפש אלי חברים לבליו זמן, כי חבריו מים עברו נראים לו צעירים בהרבה ממנו, בעלי שאיפות ילדותיות. חיצוניותו הגברית לא הקשתה עליו לחבור אל אנשים מבוגרים ממנו, שהיו גם מנוסחיים יותר ולא הק פידו במיוחד, לפתים קרובות למדי, בזכות הרכוש הפרטי.

אהדה למכונות. בליל סגריר אחד של חודש מארס נתפתה אלי, חמק יחד עם חבר מבוגר לתוך מכונת הדורה שנתנה בשדרות רוטשילד, תל-אביב. הטילו הקצר גסתים, כפי שאפשר היה לצפות מראש, ב תחנת המשטרה. עברו חסר-הדופי של אלי עמד לו והוא נפטר בקנס סמלי בלבד.

מירצה-להיות טייס החליט להוטר לה-בא, בהבינו כי הופעה נוספת בפני בית המשפט עלולה להכשיל את ביצוע נסיעתו.

אולם אהדתו של אלי למכונות, מנועים והגיה, הכניסה אותו במתרה, בלחית אותו חבר, למכונת זרה (והדורה) נוספת.

אלי שהפך פנים מוכרות במחלקת התביעות של המשטרה לא יצא הפעם בקלות, נידון לשלוש שנות פיקוח תחת קצין המבחן.

ד"ר דויד אנגלברג, קצין המבחן, הרגיע את אלי, קשר עמו ידידות חמה ובמרוצת הימים שפך לפניו הצעיר המאוכזב את כל לבו. אולם אלי הקפיד לשמור על סודו האחר, הכנות הנסיעה לחוץ-לארץ. כי מתוך שיחה עם ד"ר אנגלברג נתרבר לו שציאת הארץ אטורה עליו משך שלוש שנות הפיקוח.

אלי הכין דרכון, היתרי-ציאה ואשרת-כניסה לאיטליה, הפתיע את קצין-המבחן בכך-תב ששיגר אליו בראשית השבוע. כתב אלי: „...היה לי כל הרצון לעזוב את הארץ כאדם ששבר על החוק, נשפט וריצה את עונו. אך הדבר לא ניתן לי.

ברגע שתקרא את מכתבי, אשקיף על הים מעל סיפון אנייה המביאה אותי לאיטליה. היתה לי מלחמה נפשית קשה ולבסוף הגעתי להחלטה: חלמתי ועבדתי קשה למען נסיעה זו, לאחר המשבר הקשה שעבר עלי, והיא היתה כל תקוותי...“

אינני מתחמק מעונש. למדתי לקח. אך לוא הייתי נשאר לא הייתי יוצא מהבדן שנכנסתי אליו... לא העלמתי ממך דבר, פרט לנסיעתי. ואם אתה יכול לסלוח לי, אנא עשה זאת!“

טיים הצעיר המאוכזב שהחליט לקחת את חייו בידי ולתקום! „...ביום מן הימים אחזור ארצה כאדם הגון, והבריות לא יעלו בפני את העבר שאני מנסה כעת להשכיחו מלבי, ושאני כל כך מתחרט עליו.“

משפט

השאלה השדלוק הולמית

לפני שנתיים הודיע נשיא בית המשפט המחוזי בתל-אביב, נתן ברוכאי, לדוד יעקב בוביץ כי נמצא אשם ונודון למות.

צחחותיה של אשת יעקובוביץ ועזעו את עשרות הקרנים שבאו לשמוע את פסק-הדין. יעקובוביץ כיסה פניו בשתי ידיו ופרץ בבכי מר. הוא הועבר לתא המוחת בתל-מונה, ושם נשכה מעין ואוזן הציבור.

בשבוע שעבר הגיע הערעור על אותו פסק-דין בפני בית-המשפט העליון, ועורך-הדין אשר לויצקי יצא בהתקפה נמרצת על מסקנות בית-המשפט המחוזי בתל-אביב, גיי גה את ססק-הדין כעומד על כרעי תרגולת הן מבחינה משפטית והן מבחינה עובדתית.

התפוצצויות ורשפי אש. מבנין טנטור, סירת עורכיהדין בירושלים, בו נשאר אשר לויצקי מולך אחר יציאת עורך-הדין הנוודע ביותר בגרנד (דב) יוסף, לשמי הפר לויצקה, גויס כל חבר העובדים לשעות רבות. לויצקי הכין התקפה כללית במטנה לזכות את מרשו דוד יעקובוביץ.

דבר לויצקי על לב שלושת השופטים העליונים (פרופסור שמחה אסף, שמעון אג-רנט ומשה זילברג) לא הסך לא בזמנו ולא בזמן השופטים (העירי אחד השופטים: „הדבר לעניין, אתה לא נכנסת ל...“ אמר לויצקי: „אין בכל הנמקת פסק-הדין פסוק אחד שיש פיק לחייב את דוד יעקובוביץ במה שהוא

נאשם: גרימת מותו של דניאל פקטורי בכדי להקל על אונס ג. ש. ואלה הנקודות המשפטיות עליהן הסתמך לויצקי: אין כל עדות לכך כי יעקובוביץ הרג את פקטורי. כי ג. ש. מתחילה את עדותה באותו רגע בו הותקפה ע"י דמות במקל,

לפני שנתיים הורעש הישוב כולו מפשע שהוגדר כרו-זוית, גרף את המדינה כולה לסערת פנסציה ופולמוסים, בהם הדהדה, משך חודשים רבים, פרשת טענתה של נערה צעירה שנמצאה באישון-לילה, פצועה בגן-תל-אביב ציבורי. דוד יעקובוביץ שנתפס כזוית-הפשע, נאשם באונס הנערה וברצח בן-זותה. דני פקטורי הוא נפלא בכלא תל-מונה והפרשה כולה שכבה זמנית.

עתה לאחר שפשעים הפכו למעשי יום-יום כמדינה, חדלו לרתק אזרחים רגילים, הועלתה פרשת יעקובוביץ מן הנשיות, הובאה לאולמות בית-המשפט, כשלימינו של הנאשם התייצב עורך-הדין הנוודע, אשר לויצקי, אשר גילה דעה נחושה: ההאשמה אינה מבוססת.

אך, למרות התישנותה של פרשת האונס - רצח, רותקו השבוע אלפי עינים אל כותרות העיתונים אשר העלו מחדש את אחת מפרשות הפשע המפורסמות ביותר בתולדות הישוב.

השלושה שיכריעו. שופטי בית-המשפט העליון, הפרופסור שמחה אסף, שמעון אגרנט ומשה זילברג, ממושקפים ולובשי מדי-שרד, שיחליטו אם דוד יעקובוביץ רצח את דני פקטורי לפני שנתיים וחצי, יחייבוהו בדין, או יזכוהו באם תתאמת זענת טניגורו.

השניים שהתדיינו. אשר לויצקי, טניגורם של אנשי מחתרת לפני בתי-משפט צבאיים בריטיים, ביקש לזכות את דוד יעקובוביץ, שעה שפרקליט המדינה ארוין שאול שמרון (עומד), תבע לקיים את החלטת בית-המשפט המחוזי (פסק-דין סווח לנאשם).

ולפי דבריה הרגישה „התפוצצות ורשפי אש“. אין עדותה קובעת כי ראתה איך ועל ידי מי הוכה פקטורי, ואפילו אם אותה דמות גם הכתה את פקטורי, אין הוכחה שעשתה זאת כדי להרוג. המסקנה של עורך-הדין המערער: פסק-הדין בניין ההריגה מתבסס על העדות של האונס, חבע לויצקי: יש לקחת בחשבון